

Frankrijk

Het bos staat in brand

In Longo maï zijn we veel bezig in en rond het bos. Het is een fundamentele bron van ons bestaan, die we dagelijks benutten, maar die door slecht overheidsbeleid in gevaar is.

Hout uit het bos gebruiken we voor het bouwen van dakstoelen, het vakwerk van een strohuis, voor de meubelmakerij en voor de verwarming. Dieren weiden we tussen de bomen en door het kreupelhout, voor ons zoeken we er wilde kruiden en bessen. Maar afgezien van de productieve waarde die bossen hebben, vormen ze ook ecologische systemen die het milieu beschermen, bezitten ze een grote reserve aan biologische diversiteit en zijn ze bovendien een plaats om tot rust te komen en nieuwe energie op te doen.

Helaas loopt het bos steeds meer gevaar, op lokaal niveau en op wereldniveau. Bosbouwgebieden worden in toenemende mate beschouwd als productievelden die, al naar gelang de wensen van de industrie, kunnen worden geoogst. In Frankrijk is dat niet nieuw en in veel streken zien we bossen van aangeplante naaldbomen die als de tijd rijp is, compleet worden geroid. Deze kijk op bosbouw kreeg een impuls door een toespraak van de toenmalige president Sarkozy in 2009 in Urmatt. Hij vergeleek het

bos met een slapende schat die hoognodig moest worden geëxploiteerd, geholpen met subsidies voor de bouw van wegen, technische uitrusting, het groeperen van kleine grondeigenaren en voor de installatie van grote zagerijen. Voor de kleine, lokale houtvesterij blijft er zo niet meer veel over.

Economische en ecologische waanzin

Onlangs werd hier een nieuwe bedreiging aan toegevoegd: de bevlaging van hout als energiebron - maar dan wel meteen op groot-industrieel niveau. Een voorbeeld daarvan zit bij ons in de buurt. Het Duitse energiebedrijf E.On wil in Gardanne bij Marseille een biomassacentrale bouwen. Deze centrale zal ongeveer een miljoen ton biomassa per jaar nodig hebben, waaronder landbouwafval, snoeiafval en vooral 'hout uit het bos' oftewel bomen. Om te beginnen wil E.On daarvan de helft importeren, waarschijnlijk uit Canada, wat rampzalige gevolgen voor de noordelijke bossen zal hebben.

Het nieuwe gemeenschappelijke huis tussen de Pigeonnier en Grange neuve in de Provence. Bij deze bouw komt al het hout voor het vakwerk en de dakstoel uit de bossen van Zuid-Frankrijk.

Het leveranciersgebied in Frankrijk ligt 400 km rond Gardanne en daarvan zijn de kastanjabossen in de Cevennen en de bossen in de zuidelijke Alpen (dicht bij onze coöperatie in Limans) de belangrijkste. De gevolgen voor het milieu zijn enorm: elke twee minuten een vrachtwagen in Gardanne en een zware luchtvervuiling door fijn stof. Het energierendement ligt op een belachelijke 30%, wat betekent dat zeven bomen van de tien alleen de hemel verwarmen. Deze economische en ecologische krank-

zinnigheid zal de komende 20 jaar anderhalf miljard euro subsidie krijgen.

Breed verzet

Eeuwenlang hebben de bossen in de Provence te lijden gehad van de geiten- en schapenhouderij en de houtskoolproductie voor de industrie. Pas de laatste vijftig jaar winnen ze weer terrein. De reuzenhonger van bedrijven zoals E.On kan deze evolutie weer keren. Bovendien zullen er problemen optreden voor de lokale voorziening van biomassa. Sinds een jaar of tien hebben talrijke gemeentes eigen, kleine centrales opgezet, die met een veel groter energetisch rendement functioneren.

Geen wonder dus dat er in onze streek veel protesten te horen zijn. Wij hebben meegeholpen met de oprichting van het actiecomité 'SOS Forêt du Sud'. Ongeveer 400 gemeentes hebben een motie aangenomen tegen het project van E.On. Er zijn klachten ingediend en de Duitse vereniging 'Rettet den Regenwald' heeft een internationale petitie opgesteld.

Het is de hoogste tijd voor internationale reacties, want de voorliefde voor megagrote biomassacentrales neemt verbijsterende dimensies aan. In Engeland zijn zoveel centrales toegestaan dat de jaarlijkse productie van alle bossen daar negen maal zo groot zou moeten zijn om de nodige grondstoffen te leveren. Afgezien van de protesten, blijven we ook werken aan de realisatie van alternatieve projecten in de houtvesting in het kader van het 'Reseau pour les Alternatives Forestières' dat we in 2008 mede opgericht hebben.

Jacques en Hannes reinigen de gedorste tarwe. De schuur voor de opslag en reiniging van zaaigoed in de Provence is helemaal gebouwd met hout dat door mensen uit Longo maï in de streek werd gekapt en gezaagd.

Nick Bell

Oekraïne

Propaganda en oorlog

De situatie in de Oekraïne houdt ons bezig. Het beeld dat men krijgt, hangt af van welk journaal men kijkt en welke krant men leest: ze geven allemaal een ander beeld van het gebeuren. Hieronder een samenvatting van een telefoongesprek van 20 augustus met Oreste Del Sol, die sinds twintig jaar in Transkarpatië woont en deel uitmaakt van de Longo maï-groep in Zeleniy Haj.

Eind januari 2014 in Oesjgorod, Transkarpatië: protest van de bevolking voor het parlamentsgebouw tegen corruptie en machtsmisbruik.

Het eerste wat Oreste me vertelt, is dat alle televisiekanalen en de kranten overduidelijk gecontroleerd worden door de Oekraïense overheid. Het is moeilijk, zo zegt hij, te onderscheiden wat propaganda is en wat objectieve berichtgeving. Op internet circuleren berichten waarop de overheid geen invloed heeft, maar ook daar is het vaak niet duidelijk wie de bron is van bepaalde nieuwtjes en wat het waarheidsgehalte daarvan is. Hij vertelt over

de invloed van de oligarchen die elkaar afwisselend bestrijden vanuit hun vaak onduidelijke politieke machtsposities.

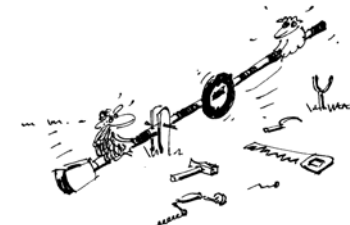
De sfeer in de streek is eerder kalm, maar het is te merken dat de oorlogspropaganda de mensen beïnvloedt. Het gevoel "Oekraïner" te zijn neemt toe en dat is nieuw in dit gebied dat gekenmerkt wordt door talrijke etnische minderheden. Ook de anti-Russische gevoelens nemen toe, maar oorlog voeren tegen

de Russen willen de mensen niet. Nog steeds werken een miljoen Oekraïners als seizoenarbeider in Rusland en bestaat er een grote economische afhankelijkheid. Dat de export van levensmiddelen naar Rusland plotseling in elkaar stort, is een tegenslag voor de boeren. Aan de andere kant voelen de mensen zich ook door de EU in de steek gelaten. Ze vinden dat Europa meer zou kunnen doen om de steun van Poetin aan de separatisten te stop-

pen. Al met al is de stemming dat ze zelf hun problemen moeten oplossen. En die beginnen met het voorspelde gebrek aan gas de komende winter. Zo zijn er nauwelijks meer elektrische kachels te vinden in de winkels en worden veel meer dan vroeger houtvoorraden aangelegd. Ook de voortdurende devaluatie van de Grivna maakt het overleven moeilijk. Een minimuminkomen is nu nog nauwelijks 100 \$ waard, en dat was een tijdje geleden nog 120 of 130 \$.

Ons gesprek komt op de protesten van vrouwen in de Oekraïne tegen de mobilisatie van hun mannen en zonen. Oreste meent dat de ophef in de media over de blokkade in de buurt van Mukatsjevo, eind juli, voor een gedeelte waarschijnlijk doorgestoken kaart was. Eerst werd onder de bevolking van Transkarpatië het gerucht verspreid dat alle mannen tussen de 17 en 65 jaar zouden worden opgeroepen voor militaire dienst, zo nodig met dwang. Als reactie hierop blokkeerden een groep vrouwen en kinderen de weg bij Rakosjyno om te protesteren tegen deze mobilisatie. Schijnbaar toevallig maakte een Russische journaliste uit Moskou een uur later hierover een live reportage. Dat veroorzaakte zoveel ophef, dat de Oekraïense regering besloot de mobilisatie in Transkarpatië te stoppen om de mensen weer tot bedaren te brengen. Het is duidelijk dat berichtgeving over verzet tegen de oorlog niet gewenst is door de overheid. Maar Oreste bevestigt nog een keer dat in Transkarpatië niemand de zin ziet van de huidige oorlogsbewegingen en dat alleen onderhandelingen een uitkomst kunnen bieden.

Ieke Dekker

Zwitserland / Oekraïne

Basisgroepen te gast

Omwenteling in de Oekraïne - wat kunnen wij bijdragen aan de versteviging van de civiele maatschappij? Deze vraag was het thema van een conferentie op 29 juni jl. in Bern in het kader van de tentoonstelling '40 jaar Longo maï'.

Herfst 1989 vertrok een delegatie van Longo maï naar Transkarpatië, de westelijkste uithoek van de Oekraïne, toen nog in wording. De opening van het IJzeren Gordijn zagen we als een kans in contact te komen met de mensen 'aan de andere kant'. Een actieve uitwisseling en meerdere projecten met de lokale bevolking kwamen op gang.

In het Karpatendorp Nizjne Selisjtje is de Longo maï boerderij Zeleniy Haj ontstaan. Sinds jaar en dag hebben we hier te maken met de ontwikkeling van de civiele samenleving. We zien nieuwe initiatieven en netwerken ontstaan, maar we leerden ook de corrupte, maffia-achtige overheidsstructuren kennen. We hebben mensen ontmoet die daaraan onderdoor zijn gegaan en anderen die proberen ertegen te vechten.

Maidanprotesten

In november 2013 breekt de opstand uit tegen de Oekraïense regering en komt de Maidanbeweging opzetten. Op een interne

bijeenkomst van de Longo maï-coöperaties zoeken we naar een gemeenschappelijke beoordeling van de gebeurtenissen: "De Maidan is voor ons een brede beweging van mensen die genoeg hebben van de corruptie en willekeur in het hele land. Bij alle interpretaties over politieke stromingen en de manipulatie van deze beweging, moeten we niet uit het oog verliezen dat deze mensen zijn opgestaan om hun waarden te verdedigen."

Op de conferentie in Bern kwamen vier mensen aan het woord. Ze wonen in Transkarpatië, in Kiev en in Loegansk in het Oosten. Allemaal zijn ze al jarenlang actief op het gebied van mensenrechten. Ze vangen uit de EU uitgewezen vluchtelingen op, strijden tegen vreemdelingenhaat en extreem rechts, steunen gehandicapten en slachtoffers van de staatsrepressie, klagen de corruptie aan en zetten zich in voor de opbouw van onafhankelijke media. Alle vier vertelden ze over de sfeer op het Maidan, die doordrongen was van het sterke

verlangen naar een omwenteling. Dat de beweging puur een product van fascistische kringen zou zijn, zoals enkele media, voornamelijk in Rusland, beschrijven, wijzen ze ten zeerste van de hand. Ja, het was een probleem dat rechtsextremisten aanwezig waren als een zeer actieve minderheid, maar deze aanwezigheid rechtvaardigt niet de Maidanbeweging te criminaliseren. De beweging was multi-etnisch, meertalig en multireligieus. Na de val van president Janoekovitsj bestond de hoop dat er belangrijke hervormingen in gang gezet zouden worden, op weg naar meer transparantie en democratie. Onze gasten hadden het gevoel dat de overgangsregering hiervoor open stond.

Oorlogslogica of dialoog

Na het inlijven van de Krim door Rusland en het gewapende conflict in de Oost-Oekraïne is dit proces vervangen door oorlogslogica. De eerste binnenlandse vluchtelingen kwamen van de Krim. De oorlog

tussen het leger en de separatisten in de Oost-Oekraïne jaagt tienduizenden mensen op de vlucht. Een deel zoekt zijn toevlucht in Rusland, anderen zoeken hun heil in de verschillende streken van de Oekraïne. Het land zit economisch aan de grond en doet weinig of niets voor deze mensen. Basis-initiatieven helpen deze mensen met levensmiddelen, met medische verzorging en bij het zoeken naar onderdak. Maar het is helaas een druppel op een gloeiende plaat. We praten de rest van de dag met zo'n tachtig Zwitsers, Oekraïners en geëmigreerde Russen in meerdere werkgroepen. Ondanks politieke verschillen is iedereen het met elkaar eens dat er een dialoog nodig is, ook met de mensen in Rusland. De volgende dag ontmoet de Oekraïense delegatie enkele Zwitserse parlementariërs en mensen van de vereniging 'Erklärung von Bern'. Deze vereniging doet een onderzoek naar het vluchtkapitaal uit de Oekraïne. De delegatie is bovendien uitgenodigd deel te nemen aan een Ronde Tafel, georganiseerd door de organisatie Swisspeace en het centrum voor vredesonderzoek KOFF. We hopen dat met al deze contacten een blijvende uitwisseling tot stand komt.

Michael Rössler

Duitsland

4 november - niet vergeten!

Een 'Europa van onderaf': dat was het idee achter het Europese Burgerforum dat eind 1989 door Longo maï werd opgericht. Om een eerste aanzet daartoe te geven, werden Oost- en West-Europeanen uitgenodigd op 4 november 1990 naar Berlijn te komen.

Met deze bijeenkomst werd ingehaakt op de grote demonstratie die een jaar daarvoor had plaatsgevonden op de Alexanderplatz, waar toen meer dan een half miljoen mensen hadden geëist dat de paternalistische staat en de geheime dienst ontbonden zou worden en dat iedereen vrijheid van reizen zou krijgen.

Ongeveer drieduizend mensen uit Oost en West kwamen opdagen. In rondetafelgesprekken onderhielden ze zich met elkaar over de thema's landbouw, media, cultuur, opvoeding, gezondheidszorg, milieu en politiestaat. Otelo de Carvalho (Anjerrevolutie in Portugal, 1974), Heiner Fink (rector Humboldt Universiteit), Daniil Granin (schrijver, USSR), Friedrich Schorlemmer (Oost-Duitse voorvechter van burgerrechten) en de Oost-Duitse auteurs Stefan Heym en Christa

Wolf hielden toespraken. Artiesten uit diverse landen traden op. Vijf dagen na de demonstratie van 4 november 1989 viel de Muur van Berlijn. Dat was op 9 november, een datum van historische betekenis in Duitsland. Wie er toen op hoopte dat de machtigen in het Westen net zo vreedzaam zouden afdanken als die in het Oosten, merkte snel dat er ijverig geknutseld werd aan een 'eind van het verhaal', aan een nieuwe interpretatie welteverstaan.

Christa Wolf ging op 4 november 1990 daarop in: "...en toch had ik de laatste maanden het gevoel dat er ook in onze geschiedenis wordt 'doorgestreept'. Men wil volgens mij de geschiedenis van dit land - die geëindigd is in een mislukking waarvoor wij medeverantwoordelijk zijn - van haar historische gegevens ontdoen en daarvoor in de plaats een duivel neerzetten. Men wil dat wat gebeurt is, niet echt proberen te begrijpen als een afloop van historische gebeurtenissen die ook door gebeurtenissen van buiten af werden beïnvloed."

Stefan Heym verwees naar de toekomst: "Nu hebben we het verenigde Duitsland. Het is verdeeld in oude en nieuwe bondslanden, maar zonder uitzondering heerst de markteconomie. Wie het nog niet begrepen had, leert nu in dagelijkse snelcursussen dat ook de arbeidskracht van mensen een product is dat men kan kopen, of niet. Dat is de realiteit. En deze realiteit zal andere realiteiten kweken waarmee men nuchter en zonder illusies de confrontatie moet aangaan als men het eigenlijke beroep van de mens niet aan de kapstok wil hangen. En dat is nog altijd: de verandering van de wereld en van de mens."

Wij, een kleine groep Oost-Duitsers uit Berlijn en Leipzig, vonden dat

'Europa van onderaf' een prima idee en daarvoor wilden we ons graag inzetten. Longo maï bestond toen al bijna twintig jaar, de praktische ervaring van zelfbestuur en zelfvoorziening konden we goed gebruiken.

We trokken naar de Oderbruch in Brandenburg en probeerden met de mensen uit de gemeente Wolgast en omgeving te bereiken dat de rond tweeduizend hectare voormalig staats eigendom onder gemeentebestuur zouden worden gesteld. Een jaar lang werkten we met zo'n honderd mensen aan een concept voor agrarische productie, veredeling en directe afzet. De toenmalige minister-president van Brandenburg en zijn minister van Landbouw gaven de gemeente hoop. Maar achter gesloten deuren werd in Bonn en Berlijn bevestigd dat zulke plannen gestopt moesten worden. Alle mogelijke argumentaties werden bedacht, leugens werden verspreid en uiteindelijk werd het land aan een privé-persoon verkocht. Wij begonnen aan een tweede start in Mecklenburg-Vorpommern. Volgend jaar zal Hof Ulenkrug al twintig jaar bestaan.

Al deze jubilea brachten de mensen van Longo maï op het idee in een tentoonstelling te laten zien wat in veertig jaar zelfgeorganiseerd leven gebeurd en ontstaan is. De tentoonstelling 'Utopie der onverzettelijken - 40 jaar Longo maï' zal van 25 oktober tot 15 november in het Freie Museum, Bülowstrasse 90 in Berlijn te zien zijn. Manifestaties, festiviteiten en culturele programma's bieden volop gelegenheid met elkaar in gesprek te komen, nieuwe contacten aan te knopen en - ondanks alles - door te gaan met de opbouw van een 'Europa van onderaf'.

Herma Ebinger

Hof Ulenkrug, Duitsland

Een leerzame zomer

Julia en Catinka oefenen met Moritz, een van de twee ossen die we in de komende jaren net zoals de werkpaarden willen inzetten voor bodembewerking en transporten op de boerderij.

Franziska uit Berlijn helpt mee met de graanoogst en leert om te gaan met de graanreinigingsmachine.

Anne uit Brandenburg onderwijst ons in het schoenmakersvak en het wat en hoe van leerbewerking.

Les Magnans - Provence

Plaats voor ontmoetingen

Kinderen stoeien op het grasveld, springen op de trampoline, praten met elkaar in verschillende talen. De een vraagt iets in het Duits en krijgt antwoord in het Nederlands, Frans of Zwitsersduits. Maar ook Engels, Spaans en Italiaans zijn te horen. Op de een of andere manier begrijpen ze elkaar altijd. Na twee weken burens te zijn geweest ontstaat, bij groot en bij klein, soms een vriendschap die jaren duurt. Ja, u hebt het goed begrepen: we hebben het over de zomer in ons vakantiedorp in Zuid-Frankrijk. Overdag kun je naar een nabijgelegen meer rijden, 's avonds kun je barbecuen of eenvoudigweg van de rust en de warme lucht genieten en naar de krekels luisteren. Zin in een uitstapje? De streek biedt een rijk cultureel programma met theatervoorstellingen, concerten en musea. Het gehucht Les Magnans ligt midden in de natuur – een uitnodi-

ging voor mooie wandel- en fietstochten in de omgeving. In juli en augustus is Les Magnans meestal volgeboekt. Wie slim is boekt dus nu al voor volgend jaar! Niet alleen vieren mensen in de zomer, met Pasen, Pinksteren of in de herfstvakantie vakantie bij ons. We ontvangen ook steeds meer groepen in onze twee grootste huizen "Le Tilleul" ("De Linde") en "Les Lilas" ("De Seringen"). ... Er vinden seminars plaats, cursussen, congressen, concertrepetities, bruiloften, verjaardagen en andere bijeenkomsten. Aan groepen vanaf 12 personen bieden wij half- of volpensioen. Bij belangstelling nemen we graag de tijd u de Longo maï-coöperatie te laten zien die in het 12-kilometer verderop gelegen Limans ligt. We verheugen ons op uw komst!

Constanze Warta
www.auxsaisons.free.fr

Wol wassen in de spinnerij van Chantemerle

Zoals elke zomer wordt er in de Longo maï-spinnerij in de Hautes-Alpes wol gewassen. De wolwasinstallatie is in de loop der jaren sterk verbeterd, maar het blijft een zwaar en vermoeiend werk dat graag gedeeld wordt met andere wolliefhebbers. Dit jaar was er een groep van vijf mensen uit de verschillende coöperaties aan het werk. Met Paul als leermeester leerden we het gebruik van de machines en

de omgang met de oude turbine en de beperkt beschikbare stroom. Ook het controleren van de wolkwaliteit en de specifieke eigenschappen van de verschillende wolrassen kwamen ter sprake. Gabi en Nubia, die beide voor korte tijd in de spinnerij waren, konden meehelpen bij de "wolf", de machine die de wol voor het wassen uit elkaar trekt.

Solveig Götz

Colofon

Het Nieuws uit Longo maï verschijnt drie keer per jaar

Hoofdredactie: Babette Stipp
Productie: Michael Rössler, Ieke Dekker
Druk: Kunsthausverlag Boddin

Contactadres:

Stichting Pro Longo maï
Polanenstraat 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
IBAN: NL86INGB0000314983
info@longomai.nl - www.longomai.nl

Le Montois, CH-2863 Undervelier
Tel. 0041 32 42 65 971

Grange neuve, F-04300 Limans
Tel. 0033 492 73 05 98

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68
D-17159 Dargun
Tel. 0049 39959 23881

Hof Stopar, Lobnik 16
A-9135 Eisenkappel
Tel. 0043 4238 8705

Een van de vakantiehuisjes in Les Magnans wordt gerestaureerd. Komend voorjaar kunnen er weer gasten in.

Zwitserland

Wol is geen afvalproduct

De vereniging 'Laines d'ici', mede-opgericht door de Longo maï-coöperatie Le Montois in het Franstalige deel van de Zwitserse Jura viert dit jaar haar tienjarig bestaan.

De vereniging telt meer dan tweehonderd leden, waaronder wolhandwerkers, schapenfokkers, schaapscheerders en sympathisanten. Doel van de vereniging is het bekendmaken van de grote waarde van schapenwol en de vele mogelijkheden van het gebruik ervan aan een breed publiek. Al doende ontstonden enkele kleine structuren voor de verschillende stadia van verwerking van de wol (wassen, kaarden, spinnen, viltten, breien, weven...) en een pedagogisch leerprogramma. Het

grootste succes is zonder meer de wolkoffer voor kinderen van 6 tot 12 jaar, die zowel in

het Duits als in het Frans beschikbaar is en aangeboden wordt aan scholen in heel Zwitserland. Het wolcentrum in Cernier initieert en coördineert alle activiteiten. Voor het tienjarige jubileumfeest had de vereniging een tentoonstelling samengesteld en de bezoekers met een activiteitenprogramma rond wol verrast. Honderden mensen namen deel aan dit feestelijke evenement. Het is een mooi succes voor het wolcentrum van "Laines d'ici", dat ontstaan is na de grote campagne van Longo maï in 2002 tegen het toenmalige Zwitserse beleid schapenwol als afval te behandelen.

Raymond Gétaz

Meer informatie: www.lainesdici.ch

Kinderen konden op de woldag in de Zwitserse Jura leren spinnen.

Foto: Josette Tinembart